

Inventering av groddjur i Kalmar kommun 2020

En uppföljning av groddjur inom Ljungbyåns blå korridor, inom projekt Levande vattendrag

Värdefullt lekvatten (Damm1) för mindre vattensalamander, större vattensalamander samt långbensgroda. Foto: Carl-Johan Månsson

C-J Natur på uppdrag av Kalmar kommun

2020-04-30

Carl-Johan Månsson, Biolog C-J Natur

www.cjnatur.com

Inledning

Groddjur är en bra artgrupp att undersöka eftersom dessa är beroende av både land- och vattenmiljöer. Grunda småvatten som inte torkar ut för tidigt på säsongen är viktigt. Tillgången på fungerande lekvatten och spridningsförmågan i landskapet är viktiga faktorer. Längs vattendrag rör sig flera groddjur i den blå korridor som finns vid variationsrika vattendrag. Småvatten, korvsjöar, bäckar/diken och översvämmade mader finns ofta i dessa blå korridorer (ekologiska spridningsvägar).

Vid Ljungbyån finns ett av de nordligaste områdena med den rödlistade grodarten långbensgroda (NT, nära hotad). Många grodarter har minskat historiskt sett och åtgärder som riktar in sig på groddjur är viktigt lokalt, regionalt och nationellt. Andra arter som signalerar höga naturvärden är större vattensalamander, som nyttjar fiskfria småvatten längs Ljungbyån. Arterna ingår i EU:s art- och habitatdirektiv.

På uppdrag av Kalmar kommun har C-J Natur inventerat groddjur under våren 2020 inom projektet Levande vattendrag. 2018 inventerade Ecom och undertecknad groddjur längs Ljungbyån och lämnade förslag på åtgärder. Ett av förslagen har genomförts vilket omfattat iläggning av enstaka stenar för att öka kvarhållandet av vatten. Vid inventeringen 2018 noterades långbensgrodens äggklumpar i flera vatten, varav i ett nytt småvatten (Arnesson & Månsson, 2018).

Metoden för inventeringen 2020 var att visuellt leta efter grodor och ägg. Kontroll gjordes 5 april. Inventering skedde 27 april i småvatten norr om Krankelösa, samt i ett småvatten söder om Krankelösa. Noteringar gjordes i fält gällande funna arter, förhållanden, vattendjup och platsregistrering med GPS. Inventeringen utfördes av C-J Natur med medhjälp av Ola Sennefjord, Kalmar kommun. Rapporten togs fram av C-J Natur som också analyserade materialet i GIS. Fynden har lagts in i Artportalen.

Karta med de två inventerade områdena markerade.

Inventeringsresultat

Vid kontroll 3 april så noterades 15 romklumpar från långbensgroda i småvatten norr om Krakelösa (Damm1-10).

Följande noteringar gjordes vid inventeringen 27 april:

DAMM1: 2 större vattensalamander, 2 mindre vattensalamander, 3 romklumpar från långbensgroda, en död adult groda av arten långbensgroda

DAMM2: 4 romklumpar från långbensgroda

DAMM3: 13 romklumpar från långbensgroda, 2 sjok med ägg från åkergroda

DAMM4: 7 romklumpar från långbensgroda

DAMM5: 3 romklumpar från långbensgroda

DAMM6: 4 romklumpar från långbensgroda

DAMM7: 20 romklumpar från långbensgroda

DAMM8: 2 romklumpar från långbensgroda

DAMM9: 11 romklumpar från långbensgroda, en adult levande groda av arten åkergroda

DAMM10: 12 romklumpar från långbensgroda

DAMM11: söder om Krankelösa: 1 romklump från långbensgroda

Fynd och lokalisering av lekvatten norr om Krankelösa.

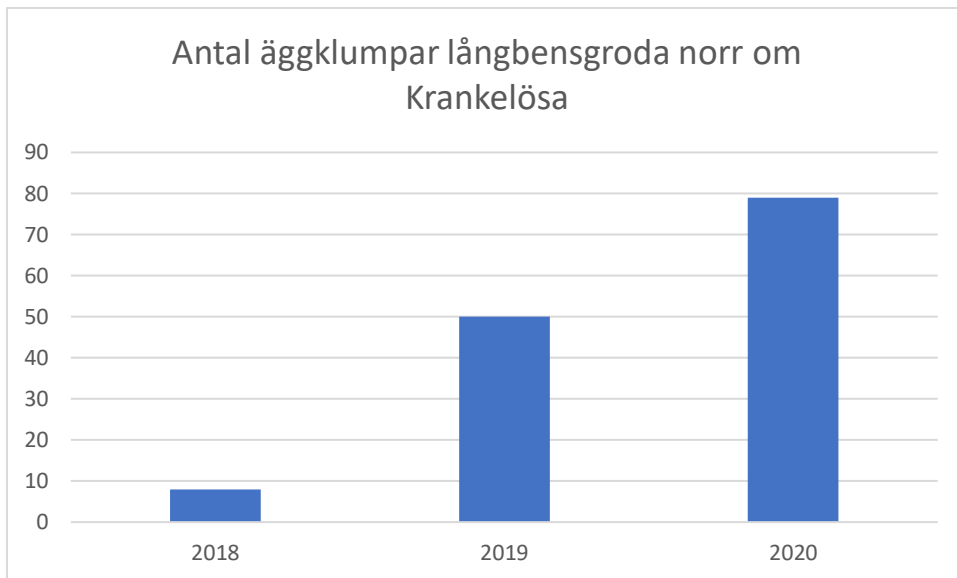

Fynd och lokalisering av lekvatten söder om Krankelösa, Damm11.

Diskussion och värdering

Det förefaller som långbensgrodan lade en hel del ägg efter 4 april, då första kontrollen gjordes. De flesta romklumpar var utkläckta 27 april. Kläckningstiden uppges vara mellan 20-40 dagar (Hallengren & Blank, 2010). Yngel observerades i flertalet småvatten. Kalla nätter under våren 2020 har säkert haft inverkan på grodornas aktivitet. I andra områden, exempelvis Torsås kommun, har äggläggningen varit ganska tidig 2020, första noteringen gjordes 18 mars (C-J Natur).

Vid inventeringen 2018 (13 april) så noterades 8 romklumpar från långbensgroda och 1 större vattensalamander i samma område som damm1-10. 2019 (23 april) noterades 50 äggklumpar. 2020 (27 april) fanns här 79 romklumpar. Då varje groda lägger en äggklump så tycks det som om antalet grodor är under ökning. Detta stämmer överens med nationella data (Artdatabanken, 2020).

Antal äggklumpar av långbensgroda 2018-2020 i området norr om Krankelösa. Inventeringarna har gjorts på liknande sätt, dock lite varierat datum vilket är viktigt att ha i åtanke. Tre år är en kort tid för att dra säkra slutsatser om trender.

Vid inventeringen 2020 påträffades även adulta grodor samt exemplar av större och mindre vattensalamander samt äggsjok från åkergroda.

Hona av mindre vattensalamander samt romklumpar från långbensgroda. Foto: Carl-Johan Månsson

Det verkar som om de senaste åren har varit gynnsamma för grodorna, trots torr väderlek 2018 och 2019. Å andra sidan har vintrarna varit milda. Vattendjupet varierade mellan 40 till 110 cm, medel 70 cm. Trots torr väderlek under våren 2020 noterades att vattnet endast sjunkit i liten grad. Detta torde betyda att småvattnen håller vatten en stor del av säsongen, vilket är viktig faktor.

Den åtgärd som utfördes genom att lägga i sten och på så sätt hålla kvar vattnet bättre bedömdes ha gjort en viss effekt. Att hålla kvar vattnet på detta enkla sätt skulle kunna göras på många platser i skogslandskapet.

Dammen söder om Krankelösa hade vid inventeringen 2018 sex romklumpar, 2020 endast en. Sydvästra delens sly skulle behöva röjas för att förbättra solinstrålningen. Vattnet var betydligt mer

grumligt än i övriga småvatten och växtlighet tyder på näringsrika sediment. Det verkar som att vattnet är inne i en eutrofieringsprocess.

Dammen söder om Krankelösa (Damm11) tycks hålla mycket näring.

Småvattnen norr om Krankelösa ligger i välbetade hagmarker och sammantaget värderas området högt. Lekvatten nyttjas här hos minst fyra arters groddjur. Det är viktigt att upprätthålla skötsel av markerna, att dessa röjs och betas på samma sätt som idag. Området har också en värdefull flora, med bland annat backsippa.

Inventeringen visar sammantaget att det finns många värden knutna till Ljungbyåns närhet.

Groddjuren är en viktig artgrupp och en bra indikator att följa upp gällande förändringar och trender. Förslagsvis följer Kalmar kommun upp denna inventering vartannat år.

Referenser

Arnesson, M. & Månsson, C-J. 2018. Åtgärdsförslag för långbensgroda vid nedre Ljungbyån, 2018. Ecocom och Hushållningssällskapet. Rapport 2018-04-16.

Artdatabanken. 2020. Artfakta långbensgroda.

Hallengren, A. & Blank, H. 2010. Manual för uppföljning i skyddade områden – Skyddsvärda däggdjur, samt grod- och kräldjur. Naturvårdsverket.